

СЕКЦІЯ 7

Інформаційні системи і технології в системі обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень в обліку, аналізі, аудиті та оподаткуванні

УДК 657:330.341.1.003.1

Н. В. Потривасва, д-р екон. наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування

Л. А. Козаченко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування

О. І. Лугова, канд. екон. наук, ст. викладач кафедри обліку і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

АДАПТАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДО ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Ключові слова: бухгалтерський облік, економіка, цифровізація, цифрові технології, обробка даних.

Розвиток світової економіки неможливо уявити без широкого використання інформаційних технологій, які у геометричній прогресії сприяють високотехнологічному виробництву та підвищенню ефективності господарської діяльності підприємств. Саме через це дослідження в галузі «цифрової економіки» має високий рівень актуальності, оскільки аналізує новий напрямок економічної теорії та практики. В Україні державна політика цифровізації суспільства була оприлюднена Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки і плану заходів щодо її реалізації (далі – Концепція) [1]. Цим документом визначено основні напрями щодо формування та розвитку цифрової економіки для реалізації національних пріоритетів та конкурентоспроможної участі у глобальній економічній системі. Концепцією передбачено «здійснення заходів щодо впровадження відповідних стимулів для цифровізації економіки, суспільної та соціальної сфер, усвідомлення наявних викликів та інструментів розвитку цифрових інфраструктур, набуття громадянами цифрових компетенцій, а також визначення критичних сфер та проєктів цифровізації, стимулювання внутрішнього ринку виробництва, використання та споживання цифрових технологій» тощо [1]. Реалізація заходів Концепції стосується усієї системи інформаційного забезпечення соціально-економічних процесів, в якій вагоме місце займає бухгалтерський облік з його функціями збору, обробки та надання економічної інформації про діяльність суб'єктів господарювання. Отже, набувають актуальності питання адаптації бухгалтерського обліку до інформаційної, у тому числі цифрової економіки, дослідження відповідних змін його сутності, методології та концептуальних основ під впливом цифровізації.

Сучасний розвиток бухгалтерського обліку та забезпечення його відповідності вимогам цифрової економіки останні роки є предметом активного обговорення вчених та фахівців-практиків. Слід зауважити на тому факті, що більшість науковців визнають неминучість глобальних перетворень, викликаючи зміни у змісті, якісних характеристиках та формі надання звітної інформації, розвитку принципів та методів, місця та ролі бухгалтерського обліку в діяльності суб'єктів господарювання тощо. Актуальність досліджень в цій сфері також обумовлена тим, що в останні десятиліття виявилися проблеми, пов'язані зі зниженням функціональності обліку та корисності звітної інформації для ряду стейкхолдерів, що зумовило чисельні дослідження, присвячені на фундаментальному рівні, вивченню положень його теорії, концепцій та парадигм, аналізу ролі у формуванні інформаційного середовища управління економічними процесами, а на практичному рівні - пошуку конкретних шляхів актуалізації обліку та підвищення релевантності облікової інформації [2-4].

Володіння цифровими технологіями на сьогодні є неодмінною умовою для успішного розвитку бухгалтерського обліку, підвищення продуктивності праці та рентабельності підприємства. Крім цього, цифровізація облікового процесу робить його більш гнучким у своїх функціях і з кожним роком сприяє розширенню можливостей бухгалтера як професіонала своєї справи, з глибоким знанням сучасних технологій і розумінням потенціалу їх подальшого розвитку. До того ж цифрові технології суттєво впливають на ефективність процесу моніторингу та оцінки досягнутих результатів, дозволяють використовувати принципово нові джерела інформації,

виходячи за межі традиційного функціоналу збирання та обробки економічних даних про господарське життя підприємства.

Цифровізація економіки здійснює безпосередній вплив і на концептуальні засади бухгалтерського обліку щодо обробки та передачі інформації. Зокрема, новачками сучасного інформаційного простору є такі технології, як RTA (облік в режимі реального часу); EDI (обмін електронними даними); XBRL (розширена мова фінансової, управлінської, податкової звітності різних сфер бізнесу); BigData (використання у розрахунках для підвищення ефективності, точності та швидкості при обробці надвеликих масивів даних); «хмарні технології» (розподілена обробка даних, в якій комп'ютерні ресурси і потужності надаються користувачеві як інтернет-сервіс), Blockchain (систематизація і ефективний контроль); RPA та AI (використання програмних роботів та штучного інтелекту для автоматизації переважно стандартизованих операцій, зокрема пов'язаних зі збором та обробкою первинних даних, складанням фінансової звітності тощо); IoT (Інтернет речей або комплексний процес аналізу інформації та прийняття оперативних рішень з підтримки важливих бізнес-процесів).

Вважаємо за доцільне зазначити, що такий програмно-комп'ютерний алгоритм децентралізованого публічного або приватного реєстру чи бази даних, як Blockchain, гарантує належний криптографічний захист усіх записів, транзакцій, проведених із використанням відповідної технології [1]. Іншими словами, така технологія є передумовою прориву в системі облікової реєстрації, завдяки запровадженню якої суб'єкти господарської діяльності матимуть виключно переваги, зокрема: реєстрації і зберігання транзакційних записів у єдиному реєстрі; унеможливлення фальсифікації або знищення будь-якої інформації; забезпечення високоефективних механізмів захисту цілісності та доступності інформації; уникнення помилок при вирішенні облікових завдань через мінімізацію людського фактору; створення повністю децентралізованих систем.

Отже, цифровізація економічних процесів стала поштовхом до перспективного розвитку сфери бухгалтерського обліку на абсолютно новому і сучасному рівні. При цьому значний інформаційний потенціал, закладений в синергії цифрових технологій сьогодення, здатний привести до суттєвих трансформаційних змін в бухгалтерському обліку, стимулюючи його до модернізації та підвищуючи престижність бухгалтерської професії.

Список використаних джерел: 1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 67-р від 17.01.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>. 2. Naumenkova S., Mishchenko S., Dorofiev D. Digital financial inclusion: Evidence from Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2019. Vol. 16, Issue 3, P. 194-205. DOI: 10.21511/imfi.16(3).2019.18. 3. Gabor D., Brooks S. The digital revolution in financial inclusion: international development in the fintech era. *New Political Economy*. 2017. Vol. 22 (4), P. 423-436. DOI: 10.1080/13563467.2017.1259298. 4. Ivanova V., Poltarykhin A., Szromnik A., Anichkina O. Economic policy for country's digitalization: a case study. *Entrepreneurship and sustainability issues*. 2019. vol. 7. no. 1 (September). DOI: 10.9770/jesi.2019.7.1(46).

УДК 336.225:004

О. І. Волот, канд. екон.наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

В. Р. Палєєва, здобувачка вищої освіти

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ АДМІНІСТРУВАННІ ПОДАТКІВ

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), адміністрування податків, електронне урядування, електронний цифровий підпис, інформаційне суспільство, податкова звітність.

На сучасному етапі економічного розвитку під дією трансформаційних процесів відбуваються зміни в усіх сферах суспільного життя. Особливо помітно цей вплив позначився на стані податкової політики держави, а зокрема, на механізмі податкового адміністрування.